

Začala platit nová vyhláška o zdravotní způsobilosti

16.10.2024 - Magdalena Dvořáková | Ministerstvo obrany ČR

Proč ministerstvo obrany ke změně vyhlášky přistupuje?

Hlavním cílem je zjednodušit a zmírnit současnou vyhlášku, která stanovuje poměrně přísné nároky a podmínky pro službu v armádě. Právě na zdravotních vyšetřeních končí nejvíce zájemců o službu v našich ozbrojených složkách. Jinými slovy došlo k přehodnocení minimálních zdravotních a fyzických podmínek, které musí občan České republiky splňovat pro to, aby se mohl stát vojákem. Novou vyhláškou také dojde k rozšíření počtu osob ke vstupu do armády. Zároveň celý proces bude odpovídat potřebám moderní armády 21. století a dojde i ke snížení administrativní zátěže.

Co konkrétně se mění?

Nejpodstatnější změnou je pro nás sjednocení zdravotních kritérií pro všechny formy vojenské služby. Tedy pro Vojáky z povolání (VP), příslušníky Aktivní zálohy (AZ), účastníky Dobrovolného vojenského cvičení (DVC) či ty co se rozhodnou pro dobrovolné předurčení. Vyhláška nezavádí speciální zdravotní kritéria, naopak sjednocuje požadavky a pouze rozlišuje rozsah lékařské prohlídky podle typu služby. Zároveň dojde k rozšíření okruhu nemocí a stavů, které budou umožňovat uznání zdravotní způsobilosti, pokud budou vyžadovat určitou léčbu nebo využití zdravotnického prostředku pro dosažení požadované funkční zdatnosti.

Má na změnu vliv i vývoj bezpečnostní situace ve světě?

Vedla nás k tomu celá řada důvodů a mimo jiné i aktuální zkušenosti ze soudobých válečných konfliktů, například toho, který probíhá na Ukrajině. Dle nového znění vyhlášky musí občan splňovat stejné podmínky jako žadatel o získání zbrojního průkazu a musí splňovat schopnost zvládnout minimální fyzickou zátěž, což znamená schopnost často zvedat a přenášet předměty ne těžší než 5 kg. Dále pak bylo nutné u některých konkrétních onemocnění, například diabetu, přihlédnout ke specifikům průběhu vojenské služby. Pokud toto žadatel splňuje, tak je schopen služby ve zdravotní kategorii C. S tímto je úzce spjat katalog systemizovaných míst, který stanoví minimální zdravotní požadavky na konkrétní pozice v armádě. Je pochopitelné, že jiné zdravotní požadavky musí splňovat výsadkář, zatím co administrativní činnost, jako je například personalista, nebo specialista IT může vykonávat i člověk s konkrétním zdravotním omezením.

Kdo se tak nově bude moci stát vojákem z povolání?

Podle nového znění vyhlášky musí občan splňovat stejné podmínky jako žadatel o získání zbrojního průkazu a musí splňovat schopnost zvládnout minimální fyzickou zátěž, což znamená schopnost často zvedat a přenášet předměty ne těžší než 5 kg a je jedno, jestli bude vykonávat tuto činnost jako voják z povolání, nebo v rámci DVC. V případě zdravotních omezení se budou zájemci o službu i stávající VZP i AZ řadit do 3 zdravotních kategorií: A bez omezení, B kategorie, pro službu s výhradou, například z důvodu korekce zraku a kategorie C, kde zdravotní omezení musí být v souladu s minimálními požadavky na konkrétní pozici.

Proč se to mění?

Iniciací těchto změn bylo zavedení institutu dobrovolného předurčení, kdy jsme vyhodnotili, že je

nutné bezpodmínečně přehodnotit minimální požadavky pro službu v armádě. Změna rozsahu zdravotní klasifikace a sjednocení zdravotní klasifikace pro různé formy služby již z tohoto přirozeně vyplynuly. S ohledem na aktuální situaci a zkušenosti v ostatních armádách jsme si byli vědomi, že dosavadní zdravotní kritéria byla značně zastaralá. Pochopitelně jsme museli zohlednit současný zdravotní stav populace obecně, ale také nejnovější medicínské poznatky.

Odkdy se to mění?

Příprava této vyhlášky trvala více jak rok, kdy na ní spolupracovali lékaři, právníci a personalisté. Platit začne od 16. října 2024.

Plánujete další změny do budoucna?

Změna této vyhlášky je pouze prvním krokem, dalším krokem bude například novela vyhlášky č. 282/1999 Sb., o posuzování zdravotní způsobilosti vojenského leteckého personálu.

Jaký je systém posuzování zájemců o Dobrovolné předurčení. Urychlí nová vyhláška tento proces?

Tou zásadní změnou je sjednocení požadavků na zájemce o službu v armádě ve všech jejích podobách. Zájemce o DP musí tedy splňovat minimální zdravotní požadavky. Vyhláška neřeší, ani nezjednodušuje samotný proces. V případě přijetí VZP či AZ je pro zájemce jediná cesta, a to prostřednictvím vojenské nemocnice. Zde posudková komise pracuje s výpisem ze zdravotní dokumentace žadatele a s aktuálními výsledky požadovaných vyšetření, na základě kterých určí zdravotní klasifikaci, která určuje možnosti konkrétního zařazení žadatelů v AČR nebo v AZ. Pro zájemce o DVC či DP je ten proces prověření zdravotní způsobilosti již v současné době dle našeho názoru dostatečně jednoduchý a nenáročný například na čas. Jediný krok, který musí zájemce o Dobrovolné předurčení učinit, je navštívit svého ošetřujícího lékaře, který mu provede základní prohlídku, která obnáší změření tlaku a zjištění aktuální váhy. Závěry z této prohlídky a výpis ze zdravotní dokumentace zasílá obvodní lékař určenému vojenskému lékaři. Veškerou komunikaci stran administrativy této zdravotní prohlídky přebírají příslušníci Krajského vojenského velitelství a armáda také hradí lékaři veškeré náklady s tím spojené. K prohlídce u vojenského lékaře je předvolán jen zlomek žadatelů, kdy je nutné na základě výpisu provést nějaké doplňující vyšetření.

Jak dlouho platí výsledek lékařské prohlídky z vojenské nemocnice?

Lékařský posudek je nutné vydat do 90 dní od absolvování lékařské prohlídky a dodání potřebné zdravotní dokumentace. Platnost tohoto posudku je následně 2 roky. Pokud do dvou let od jeho vydání nevydá příslušný orgán personální rozhodnutí, musí se lékařská prohlídka za účelem opakovaného posouzení zdravotní způsobilosti zopakovat.

Je možné sloužit v armádě i se šilhavostí?

Předně záleží na tom, s jakým výsledkem bude šilhavost (strabismus), a to zejména stupeň její závažnosti, posouzena lékařem vojenské nemocnice. Šilhavost sama o sobě nepředstavuje závažnou překážku pro přijetí do služebního poměru vojáka z povolání. Jako i u ostatních diagnóz je zkrátka i zde rozhodující výsledek vstupní lékařské prohlídky ve vojenské nemocnici. Pokud je však přítomno dvojité vidění při pohledu vpřed nebo je shledána jiná závažná porucha funkce oka, nelze posuzovanou osobu uznat jako zdravotně způsobilou.

Musím být očkován proti onemocnění covid-19?

Očkování proti onemocnění Covid-19 není podmínkou k uznání zdravotní způsobilosti k výkonu

vojenské činné služby ani pro povolání do služebního poměru vojáka z povolání. Vyslání vojáků do zahraniční operace však může být spojeno s absolvováním očkování proti některým infekčním nemocem podle aktuální epidemiologické situace v lokalitě nasazení, nebo pokud je takové očkování vyžadováno hostitelským státem. V rámci snahy o zachování akceschopnosti Armády ČR a s ohledem na plnění úkolů vyplývajících z mezinárodních smluvních závazků České republiky a je třeba při podání žádosti o povolání do služebního poměru vojáka z povolání vzít v potaz, že k plnění řady vybraných úkolů mohou být nasazeni pouze vojáci s dokončeným očkováním proti některým z následujících infekčních nemocí: žloutenka typu A, žloutenka typu B, klíšťová encefalitida, meningokokové onemocnění, chřipka, černý kašel, spalničky, dětská přenosná obrva břišní tyfus, vzteklna, onemocnění covid-19 a žlutá zimnice. Proto před vstupem do služebního poměru pečlivě zvažte svoji ochotu se nechat se očkovat.

Přijmete do služebního poměru také lidi s cukrovkou?

V zásadě můžeme přijmout diabetika, jehož stav je dlouhodobě dobrý díky dietě a tabletové léčbě (a bez potřeby léčby inzulínem). Problém nastává tehdy, objeví-li se příznaky postižení jiných orgánů následkem cukrovky nebo obtížné kompenzace hladiny cukru v krvi. Pak jsou šance na přijetí do služebního poměru mizivé.

Testujete nové vojáky na přítomnost návykových látek v těle?

Samozřejmě ano. Testujeme. V průběhu kurzu základní přípravy ve Vyškově je každý nový voják testován na přítomnost návykových látek v těle. Nikdo zkrátka nesmí být svému okolí nebezpečný. Takovéto látky mohou být organismem odbourávány i několik měsíců a jejich přítomnost v těle můžeme zjistit i například po čtyřech měsících od užití látky.

Mohu sloužit v armádě, i když mám skoliózu (vychýlení páteře)?

Na to se těžko odpovídá. Možnost přijetí do služebního poměru vojáka z povolání závisí na stupni postižení páteře. Bez odborného lékařského vyšetření ve vojenské nemocnici není možné na tuto otázku jednoznačně odpovědět.

Mohu se s diagnózou hyperbilirubinémie ucházet o službu vojáka z povolání?

Pokud se jedná pouze o vrozenou nezávažnou hyperbilirubinémii, která není doprovázena jinými příznaky nebo abnormálním laboratorním nálezem nebo patologickým nálezem při zobrazovacím vyšetření (např. UZ) jater svědčící pro závažnější jaterní či jiné poškození, je možné ucházet se o přijetí do služebního poměru vojáka z povolání. Závažnost hyperbilirubinémie je nutné vždy ověřit odborným vyšetřením.

Jsem po plastice křížového vazů v koleni. Jaké jsou mé šance na přijetí?

Vše závisí na výsledcích ortopedického vyšetření ve vojenské nemocnici. Přijmeme vás víceméně bez výhrad, pokud se plastika vazů v koleni povedla, nemáte významnou poruchu funkce kolene a plastika vazů nemá vliv na fyzickou zdatnost. Určité omezení pro zdravotní způsobilost nastane, pokud od operace ještě neuplynulo alespoň 18 měsíců nebo se dokonce jednalo o druhou nebo další operaci stejného vazů.

Mohu se i s Crohnovou nemocí dostat do armády?

Pokud je tato nemoc pod kontrolou pomocí léčby, která nezpůsobuje závažnější vedlejší účinky, a léčená nemoc nemá podstatný vliv na funkci střev a výrazně nesnižuje stav výživy a celkové výkonnosti, můžete být uznán zdravotně způsobilým.

Přijímáte také uchazeče s režimem bezlepkové diety?

Obecně lze konstatovat, že režim bezlepkové diety není vylučující pro uznání zdravotní způsobilosti. Lze však očekávat, že nabídka služebních míst pro vojáky z povolání, jejichž zdravotní stav vyžaduje bezlepkovou dietu, je velmi omezena.

Je onemocnění střev překážkou v přijetí do služebního poměru?

Pokud je tato nemoc pod kontrolou pomocí léčby, která nezpůsobuje závažnější vedlejší účinky, a léčená nemoc nemá podstatný vliv na funkci střev a výrazně nesnižuje stav výživy a celkové výkonnosti, můžete být uznán zdravotně způsobilým

Jak se armáda dívá na stav chrupu u uchazečů?

Překážkou pro přijetí do služebního poměru vojáka z povolání mohou být například chybějící přední zuby, které navíc ovlivňují řečový projev uchazeče, nebo rozsáhlá ztráta chrupu v jiných lokalizacích, pokud není nahrazena dobře fungující zubní náhradou (protézou). V případě nedostatečné dentální péče je uchazeč vyzván k sanaci problémů u specialisty do doby nástupu do služby. Dobře provedené zubní výplně (plomby) pak nejsou překážkou pro službu, stejně tak ani fixní zubní aparát (nesnímatelná rovnátka).

Můžu sloužit v armádě s lupénkou?

Od roku 2016 jsou zdravotně neschopni pouze uchazeči s rozsáhlejším kožním onemocněním, které dostatečně nereaguje na léčbu. Rozsah a závažnost lupénky samozřejmě posuzujeme při vstupní lékařské prohlídce. Problém s uznáním zdravotní způsobilosti může nastat v případě významných projevů lupénky v oblasti obličeje, krku a rukou; na ostatních partiích není lupénka až takovou překážkou, pokud není komplikována postižením kloubů.

Mám po mozkové obrně. Můžu sloužit v armádě?

Pokud máte na mysli dětskou mozkovou obrnu, ale také stav známý také jako mozkový infarkt či mozková mrtvice tak tyto stavy se hodnotí zcela individuálně, protože lze očekávat, že nezůstaly bez následků. Pokud jsou následky zcela nezávažné a není nezbytná další léčba lze zdravotní způsobilost v určitých případech přiznat. Nabídka volných vhodných míst je však pro takové uchazeče velmi omezena.

Trpím dědičnou migrénou, mám šanci sloužit jako voják z povolání?

Obecně platí, že migréna se posuzuje podle četnosti, tíže a délky trvání záchvatu a výskytu průvodních jevů. V takovém případě je nezbytné na lékařskou prohlídku ve vojenské nemocnici vzít s sebou zprávu ošetřujícího lékaře, v níž je průběh nemoci podrobně popsán (jak často k migréně dochází, jak bývá silná a zda je třeba pravidelně užívat nějaké léky).

Pokud neuspěji u vstupní lékařské prohlídky, mám možnost ji zopakovat?

Ano, pokud vám opět nabídneme volnou pozici, další lékařskou prohlídku můžete absolvovat; zpravidla ne dříve než po uplynutí doby 12 měsíců od prohlídky poslední. Dřívější termín lze domluvit s ohledem na vytíženost vojenských nemocnic pouze v případě prokazatelného zlepšení zdravotního stavu.

Může se strážným u Hradní stráže stát jen uchazeč se štíhlou postavou?

Zdravotní způsobilost pro službu u Hradní stráže je podmíněna mimo jiné hodnotou BMI, která nesmí být vyšší než 30.

Co bych neměl jíst a pít před vstupní lékařskou prohlídkou?

Dobrá otázka. Jeden celý den před lékařskou prohlídkou určitě nejezte tučná a kořeněná jídla, nepijte alkoholické ani slazené nápoje a nežvýkejte žvýkačky. Totéž se pochopitelně týká i dne samotné prohlídky.

Mám nebo musím přijít na vstupní lékařskou prohlídku s brýlemi?

Pokud váš zrak vyžaduje korekci, přijďte na vstupní lékařskou prohlídku s dioptrickými brýlemi, nikoliv s kontaktními čočkami.

Jak je to s astmatem a alergií?

Překážkou k přijetí do služebního poměru vojáka z povolání je těžké bronchiální astma, které nedostatečně reaguje na léčbu nebo velmi často recidivuje. Obdobně to platí u alergické rýmy, zejména při trvání obtíží déle než 4 měsíce v roce. V případě atopického ekzému je problém se zdravotní způsobilostí zejména u forem postihujících obličej, krk nebo ruce. S lehčími formami astmatu i alergie teoreticky být přijat můžete, ale toto vše je možné určit až po absolvování vstupní lékařské prohlídky. Na lékařskou prohlídku do vojenské nemocnice si sebou vezměte odborné nálezy ošetřujících lékařů, kteří vás léčí.

Jaký je proces posuzování duševních poruch a vad řeči před přijetím do armády?

Posouzení duševních onemocnění vychází z předcházející podrobné zdravotnické dokumentace. Proto je nezbytné, abyste tuto dokumentaci při vyšetření ve vojenské nemocnici předložil. Dále posudkový závěr vychází z aktuálních výsledků psychologického vyšetření a ze závěru psychiatra. Posuzování těchto případů je vysoce individuální, stejně jako posuzování vad řeči.

Můžu sloužit a mít přitom speciální stravovací režim?

Obecně lze konstatovat, že speciální stravovací režim není vylučující pro uznání zdravotní způsobilosti. Lze však očekávat, že nabídka služebních míst pro vojáky z povolání, jejichž zdravotní stav vyžaduje speciální stravovací režim, je velmi omezena.

Je možné sloužit v armádě i se zhoršeným sluchem?

Rozhodně doporučujeme tento problém nejprve konzultovat se svým lékařem. Zdravotní klasifikace „A“ (tj. schopen) je podle vyhlášky stanovena u sluchových ztrát menších než 25 decibelů na jednom nebo obou uších (průměr z řečových frekvencí). Zdravotní klasifikace „D“ (tj. neschopen) se stanovuje u sluchových ztrát větších než 45 dB oboustranně. Sluchové ztráty, které jsou rozsahem mezi těmito uvedenými kritérii, mohou představovat jisté omezení ve výběru služebních míst. O výsledné zdravotní klasifikaci rozhoduje komplexní odborné (ORL) vyšetření sluchových funkcí.

Jaká je šance na přijetí s diagnózou vysokého krevního tlaku?

Úspěšnost přijetí závisí na výši vašeho krevního tlaku, dále pak na tom, jestli na tuto nemoc berete léky, a také na výsledcích dalších odborných vyšetření s touto nemocí souvisejících. Pokud je vysoký krevní tlak dobře kompenzován léčbou, máte dobrou celkovou tělesnou výkonnost a nejsou přítomny známky poškození vnitřních orgánů, může být zdravotní způsobilost přiznána.

Mám po laserové operaci očí, mohu být přijat do služebního poměru?

V zásadě to nepředstavuje překážku. Pokud byste byl zařazen do výběru a vyslán na vstupní lékařskou prohlídku, byl by lékaři posuzován až váš aktuální zdravotní stav, tedy stav zraku po operaci očí. Je však nezbytné na lékařskou prohlídku donést lékařskou zprávu o provedeném zákroku a výsledku vyšetření zraku po zákroku.

Je nějaké omezení tělesné výšky pro to, abych se mohl stát vojákem z povolání?

Počet volných míst v armádě pro uchazeče s tělesnou výškou pod 145 cm je velmi omezena. V ostatních případech o zdravotní způsobilosti rozhoduje celková tělesná výkonnost. Některé jednotky ozbrojených sil vyžadují konkrétní rozmezí tělesné výšky, což se týká zejména Hradní stráže a Čestné stráže.

<https://mocr.mo.gov.cz/informacni-servis/zpravodajstvi/zacala-platit-nova-vyhlaska-o-zdravotni-zpuso-bilosti-253987>